

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за червень 2018 року)

22-гу річницю Конституції України відзначено в Україні 28 червня. В усіх районах столиці та в інших населених пунктах країни за участі представників органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, народних депутатів України, громадськості пройшли урочистості, святкові концерти, народні гуляння, розважальні програми та багато іншого. У закладах культури та закладах для дітей та молоді відбулись інформаційні, освітні, культурно-мистецькі та патріотично-виховні заходи, у бібліотеках країни – книжкові виставки, огляди літератури, читацькі конференції, бесіди, експрес-інформування тощо.

З нагоди свята за значний особистий внесок у державне будівництво, культурно-освітній розвиток України різними нагородами та присвоєнням почесних звань відзначено багатьох митців України. Зокрема, *орденом князя Ярослава Мудрого*: IV ступеня – генерального директора Національної опери України П. Чуприну; V ступеня – директора Галицького академічного камерного хору зі Львова В. Яциняка; *орденом «За заслуги»*: II ступеня – головного режисера Миколаївського академічного українського театру драми та музичної комедії О. Ігнат'єва; III ступеня – заступника генерального директора Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка В. Гайдабуру, артиста Національної заслуженої академічної капели України «Думка» О. Томашевського; *орденом княгині Ольги II ступеня* – художниць Г. Кравченко з Одеси та В. Михальську з Волинської області, президента мистецької агенції «Територія А» А. Рудницьку з Києва.

Пам'ятні заходи пройшли в Україні 22 червня, у *День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни*. Серед них: поминальні молебні, хвилини мовчання, покладання квітів, а також лекції, тематичні виставки тощо.

Фестивалі YouthDay в столичному парку ім. Т. Шевченка та BeLive в НСК «Олімпійський», концерти, виступи поетів та лекторів, виставки сучасних

художників, майстер-класи та тренінги, комп'ютерні та спортивні розваги, фуд-корти та алея молодіжних та громадських організацій – так у Києві 24 червня відзначено *День молоді*. Різноманітні святкові заходи пройшли і в інших містах України.

Прем'єрою історичного перформансу про долю онуки Ярослава Мудрого «Едігна. Донька Анни Київської і Генріха I. Початок славного служіння» О. Ірванця у постановці Ф. Баландіна 21 червня на столичній Михайлівській площі відкрився *IV Міжнародний фестиваль мистецтв Anne de Kyiv Fest*. У ролях – А. Блажчук, І. Вітовська-Ванца, а також Є. Нищук, Ф. Стригун, О. Ступка, Т. Компаніченко та інші. Фестиваль цього року проходить на різних майданчиках міста у рамках проекту *M3C Open Air*, присвяченого темі гендерної рівності та вшануванню європейської історичної спадщини України, та триватиме до 15 липня.

Під гаслом «Порт Франківськ – турбіна сучасного мистецтва України» з 13 по 17 червня на різних локаціях Івано-Франківська тривав *Міжнародний фестиваль сучасного мистецтва Porto Franko*. Захід поєднав електронну музику, сучасну хореографію, постдраматичний театр та актуальне візуальне мистецтво з високими технологіями, наукою та освітньою програмою. Відбулося близько сотні акцій, у яких взяли участь більш як 250 акторів, музикантів, письменників з України, Польщі, Австрії, Німеччини, США, Франції, Бельгії, Голландії, Литви. Під час відкриття заходу футуристичною оперою «Аерофон» Р. Григоріва та І. Разумейка у виконанні вокалістів Nova Opera та музикантів встановлено рекорд України – перше виконання двигуном літака Ан-2 музичної партії. Крім того, пройшли: прем'єрна вистава Івано-Франківського театру ім. І. Франка «Модільяні. Я пройшов мостом, якого не існує» Р. Держипільського, «Весілля» Н. Половинки від митців проекту «Сад божественних пісень», перформанс від письменника В. Єшкілева та музиканта MANU, проект «Лінія Маннергейма» С. Жадана. У рамках кінопрограми – презентація Кінокомісії Івано-Франківська (IF.Film Commission) та перегляд новинок вітчизняного кінематографа. На музичній сцені виступили гурти Pianosбой, Bloom Twins та інші. У спеціальній програмі «Поезофонія» взяли участь письменник Т. Прохасько та джазова співачка Н. Шукаєва, Ю. Андрухович з гуртом «Сон сови». Також відбулися лекції, майстер-класи, семінари тощо.

Європейському року культурної спадщини було присвячено *IV Форум культурної дипломатії України*, який відбувся у Києві 6 червня. На трьох панельних дискусіях було обговорено питання створення, підтримання і поширення позитивного іміджу країни та використання культурної дипломатії як найдієвішого способу виконання цього завдання; діяльність нових державних інституцій: Українського бюро Програми «Креативна Європа»,

Українського культурного фонду, Інституту книги та Українського інституту; нищення культурної спадщини та боротьба за її збереження. Серед учасників – голова комітету Верховної Ради України у закордонних справах Г. Гопко, виконавчий директор Міжнародного фонду «Відродження» О. Сушко, виконавчий директор Українського культурного фонду Ю. Федів, голова правління Фондації спадщини Терещенків Н. Заболотна, письменниця О. Забужко та інші.

Після 5-річної перерви у Колонній залі КМДА 25–27 червня відбувся *IX Міжнародний конгрес українців*. Участь у ньому взяли близько 500 вітчизняних та зарубіжних учених з Польщі, Білорусі, Канади, Великої Британії, Росії, Болгарії, Німеччини, Італії, Австрії, Канади, США та ін. У програмі заходу – пленарне засідання, 11 тематичних секцій, 2 конференції та 12 круглих столів, відеопрезентація наукових видань та мистецьких проєктів, виставок, виступи народних гуртів. Серед тем, що обговорювалися, – мовознавчі дослідження та питання мовної політики; літературознавчі розвідки; нові аспекти осмислення історії України; українська художня культура та проблеми її інтерпретації; українське музикознавство, театр, кіно, а також музеєзнавство, інформаційна політика та загальний аналіз вітчизняної й зарубіжної україністики, міжкультурних та наукових зв'язків. Особливу увагу заходу було зосереджено на темі етнокультури в контексті сучасних глобалізаційних викликів.

За ініціативи Міністерства культури України 7–8 червня у Тульчині Вінницької області пройшла *II Всеукраїнська конференція «Культурні та креативні індустрії як основа розумної стратегії розвитку малої території»*. Її учасниками стали понад 200 представників з усіх регіонів України – голови об'єднаних територіальних громад, очільники малих міст та селищ, керівники галузі культури. На форумі обговорено запровадження культурних ініціатив в малих містах України, презентовано кращі практики Європейського Союзу з розвитку культурного та туристичного потенціалу таких територій та проєкти-переможці конкурсу Міністерства культури України «Малі міста – великі враження».

#SaveOlegSentsov – глобальна акція на підтримку українського режисера О. Сенцова, яку було оголошено активістами у червні в різних містах світу та України. Її підтримали актори, кінематографісти, письменники та інші діячі культури. У різний спосіб до неї долучилося багато установ та організацій, серед яких колектив Міністерства культури України, вітчизняні театри та ін. Серед найпоширеніших заходів: вихід людей на вулиці міст, зокрема і на столичний Майдан Незалежності, з плакатами, покази фільмів, серед яких стрічки «Етапом через пів-Землі» від Громадського телебачення та «Процес»

А. Курова, відтворення процесу над Сенцовим, знімання та покази роликів про усіх українських політв'язнів, флешмоби тощо.

На головній площі країни 9 червня відбулася акція «*Вголос. Читаємо оповідання О. Сенцова*». У ній взяли участь Міністр культури Є. Нищук, Голова Держкіно П. Ілленко, режисери А. Сеїтаблаєв та О. Санін, актори Р. Зюбіна, О. Власова, В. Довженко, співачка Х. Соловій, музиканти А. Хливнюк та Фоззі, письменник А. Курков та багато інших. Ті, хто не зміг бути присутнім в день акції, зачитали оповідання О. Сенцова на камеру. Відео виставлено в мережі Інтернет.

З 7 по 12 червня за сприяння Міністерства культури України, Державного агентства України з питань кіно, Національної спілки кінематографістів України, ДП «Київкінофільм» у київському кінотеатрі «Ліра» тривав *Тиждень українського кіно* на підтримку О. Сенцова – благодійний показ вітчизняних стрічок. У програмі – фільми «Процес. Російська держава проти Олега Сенцова» А. Курова, «Кіборги» А. Сеїтаблаєва, «Осінні спогади» А. Ф. Мусаві, «Червоний» З. Буадзе та ін. Зібрані кошти спрямовано на підтримку родини О. Сенцова.

У кінотеатрі «Київ» за участі директора Європейської кіноакадемії М. Дьорінга, Голови Державного агентства України з питань кіно П. Ілленка, генерального директора КМКФ «Молодість» А. Халпахчі, колишнього бранця Кремля Ю. Яценка, режисера фільму «Сильні духом» В. Бігуна та інших пройшов *кінопоказ-дискусія* на підтримку українських політв'язнів, зокрема О. Сенцова.

У знак солідарності з українським ув'язненим режисером правовласники документальної стрічки А. Курова «*Процес: російська держава проти Олега Сенцова*» відкрили доступ до фільму. Його безкоштовно надаватимуть для благодійних публічних показів до 31 липня, а онлайн його можна подивитися з 1 червня за символічну ціну в 1 євро.

В авторських обробках у 72 варіаціях 12 годин поспіль на столичному Майдані Незалежності 21 червня у виконанні українського піаніста та режисера М. Кауфмана-Портнікова лунав *гімн України*. Так музикант підтримав бранців Кремля. Цей своєрідний рекорд зафіксувала Книга рекордів України.

Культура і ООС. Культура та мистецтво в прифронтовій зоні

Підтримка бойового духу Збройних сил України і добровольчих батальйонів – головна мета V Міжнародного рок-фестивалю «*Дунайська Січ*», який тривав упродовж 28–30 червня в Ізмаїлі Одеської області. 30 червня грали лише для військових – акустичні концерти проведено у військових частинах Ізмаїла, Кілії, на острові Зміїний тощо. Серед учасників – гурти «ТОБІ» з Одеси, StereoЛом зі Львова, GERONIMO з Ізмаїла, «Тінь Сонця», ТаRuta,

«Гайдамаки» з Києва, «Очеретяний кіт» з Вінниці, «Чумацький шлях» з Хмельницького, а також музиканти The Superbullz з Білорусії та «Свята ватра» з Естонії.

У рамках проекту «Український Схід», який здійснюється за підтримки Міністерства культури України, українські митці знову відвідали Луганщину. Цього разу акція під назвою «*Луганищина – це Україна*» пройшла в Сєверодонецьку і була приурочена до 80-річчя регіону. Головною подією свята стало встановлення Національного рекорду – 83 дитячі хореографічні колективи (близько 800 людей) одночасно станцювали «Слобожанську польку» у постановці балетмейстера Луганського обласного академічного українського музично-драматичного театру І. Серєкової. Музичний супровід – ансамблю пісні і танцю «Радани» Луганської обласної філармонії, музика – художнього керівника цього ж ансамблю І. Ханенка. Подію було зафіксовано в Книзі рекордів України. Також у програмі – святковий концерт за участі заслужених артисток України А. Рудницької та Я. Руденко, гуртів G-ART та «Без обмежень», виставка художніх творів, ярмарок виробів майстрів народного мистецтва області, майстер-класи та виїзний концерт для військових Луганщини.

III Всеукраїнський фестиваль «Пісні, народжені в АТО» 8–9 червня на двох сценах у Дніпрі зібрав майже 60 виконавців. Серед учасників – «ветерани»: В. Купрієнко, О. Дмитрук, О. Клец, С. Бойко, В. Стеблюк та ін., а також дебютанти: Б. Ковальчин, І. Бабій, В. Кірсанов, Д. Скипник, О. Сухарський та ін.

2 червня на межі двох областей – Запорізької та Донецької, в охоронній зоні Українського степового природного заповідника «Кам'яні могили», відбувся *культурний фестиваль «Дике поле. Шлях до Європи»*. Захід було присвячено реконструкції різних історичних епох України: від скіфської доби до АТО. У програмі – традиційні українські танці, пісні, музичні композиції, показові виступи козаків та їхні традиційні змагання, презентація стародавніх і сучасних національних страв, майстер-класи з декоративно-ужиткового мистецтва, конкурсно-розважальні програми для дітей, степовий університет, концерт творчих колективів Донеччини та гостей свята, вечірній показ сучасних українських фільмів просто неба та багато іншого.

Черговий літній етап *Обласного відкритого фестивалю-конкурсу української культури та фольклору «Байбак-fest»*, який один раз на два роки щосезонно мандрує містами та районами Луганщини, пройшов 16 червня в Попаснянському районі. До участі у ньому долучилися майстри декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва, фольклорні, театральні, музичні, хореографічні колективи, ансамблі народної пісні з різних міст області. У програмі заходу – ярмарок декоративно-ужиткового мистецтва та кулінарних

смаколиків, конкурсна програма з обрядових і родинно-побутових дійств, яку цьогогоріч було присвячено народним дитячим іграм, концерт, танці, музикування тощо.

У Щасті Луганської області 2 червня на відремонтованому спеціально до заходу старому танцмайданчику відбувся *Молодіжний фестиваль «32 травня»*, який раніше проводився у Луганську. У програмі заходу – виступи гуртів «Достоевський FM» і Urbanistan з Харкова, покази мультфільмів, музей просто неба, наукове шоу та шоу мильних бульбашок, майстер-класи для дітей, спортивні розваги тощо.

Національний музей Революції Гідності 13 червня презентував *проект О. Кромпляса «Війна поруч»*, до якого увійшли фотовиставки «Лінія фронту» та «Звільнення Маріуполя. Літо війни» у мистецькому центрі «Трансформер», 20 малих вуличних скульптур, вирізаних з металу і пронизаних кулями різного калібру, які встановлено в центрі Києва та біля кількох станцій метро, а також розповіді очевидців перших днів війни, які можна прочитати, перейшовши за онлайн-посиланням на кожній скульптурі. Проект працюватиме до 22 липня і потім вирушить до інших міст України.

5 червня у столичному Port creative hub у рамках 2-річної програми студій для молодих художників PortArtStudio відкрито останній проект – *виставку О. Сая «Розрахунок відстані»*. Для неї митець через пошкодження та трансформацію своїх старих робіт створив фрагменти пейзажів східних міст України зі слідами бомбардування.

У Слов'янську Донецької області на пожертвування християн *відкрито меморіал* на згадку про чотирьох служителів місцевої протестантської церкви «Преображення Господнє», яких російські найманці 4 роки тому викрали, катували, а потім убили.

19–23 червня у прифронтових містах Луганської області Попасна та Золоте пройшла *кіноакція «Твоє кіно»* – п'ятий етап довгострокового проекту «Українське кіно на Донбасі», що вже другий рік поспіль реалізується за підтримки Державного агентства України з питань кіно. Кінопрограма розрахована на дорослу та дитячу аудиторію і складається з ігрових та анімаційних фільмів: «Сторожова застава» Ю. Ковальова, «Трубач» А. Матешка, мультфільму «Микита Кожум'яка» М. Депояна – для дітей; «DZIDZIO Контрабас» О. Борщевського, «Припутні» А. Непиталюка, «Червоний» З. Буадзе, «Кіборги» А. Сеїтаблаєва та інші – для дорослих. Організаційний партнер акції – Міністерство культури України, інформаційний – Асоціація кіноіндустрії України.

МУЗИКА

Впродовж 9–10 червня у Києві та у Бучі Київської області тривав *VI Міжнародний музичний фестиваль O-FEST*, присвячений опереті, опері та мюзиклу. У програмі заходу – класичні твори, джаз, поп-рок, сучасна електронна музика, незвичні сценічні формати: пластичний театр, ексцентрика і буфонада, імесивний квест та багато інших музичних жанрових варіацій у виконанні провідних солістів світових театрів та молодих артистів з 13 країн світу в супроводі симфонічного оркестру Київського національного академічного театру оперети. Серед українських виконавців – заслужені артистки України І. Беспалова-Примак та Г. Довбня, а також Д. Крутько, О. Чувпило, Д. Кіфорук та інші. У рамках форуму за участі Голови Комітету з питань культури та духовності ВРУ М. Княжицького та виконавчого директора Українського культурного фонду Ю. Федів пройшов круглий стіл на тему «Фестивальний рух в Україні як засіб міжнародної співпраці». Також відбулися авторські майстер-класи, ворк-шопи, презентації, дитячі розважальні програми, експонувалися сучасні арт-проекти та художні виставки тощо.

Музика, арт-проекти, літературні та театральні зустрічі, дискусії, майстер-класи, а також великий опен-ейр на Потьомкінських сходах – заходи *IV Міжнародного фестивалю класичної музики Odessa Classics*, який пройшов 1–10 червня в Одесі. Під час концертів звучали класичні та твори легких жанрів, cross-over та молодіжні проекти. Серед учасників – ініціатор та президент фестивалю, н. а. України піаніст О. Ботвінов. На 7 концертах програми «Нові українські звукові ландшафти» було представлено музику сучасних українських композиторів, зокрема акустичний проект «Інтуїтивні ландшафти» ансамблю *Nostri Temporis*, інтерактивний перформанс-інсталяція О. Шмурака й О. Шпудейка, твори американського і українського мінімалізму від Харківського гітарного квартету, саунд-дайвінг електронного дуету *Ptakh_Jung* і «Show of Hands». Уперше в рамках фестивалю проведено Всеукраїнський конкурс молодих піаністів ім. С. Могилевської. У ньому з 70 учасників із 25 українських міст переміг киянин Р. Федюрко.

Під гаслом «Поїхали за враженнями!» на території Палацу Потоцьких, що у Тульчині на Вінниччині, 8–10 червня відбувся *II Міжнародний оперний фестиваль Operafest Tulchyn*. Серед його учасників – 30 солістів з Австрії, Німеччини, США та України, 300 оркестрантів, 50 танцюристів, 180 учасників хорових колективів та 4 всесвітньовідомих диригенти: О. Линів, Ю. Ярмо, В. Сивохіп з України та Т. Криса з США. Пролунали арії з опер «Севільський цирульник» Дж. Россіні, «Макбет» і «Травіата» Дж. Верді, «Кармен» Ж. Бізе у виконанні солістів Академічного молодіжного симфонічного оркестру «INSO-Lviv», Львівської державної академічної чоловічої хорової капели «Дударик», опера «Мазепа» П. Чайковського українською мовою від Харківського

національного академічного театру опери і балету ім. Лисенка та інші. Вперше було представлено дитячу програму, україномовну постановку рок-опери «Ісус Христос – суперзірка» Е. Л. Веббера та відбувся єдиний в Україні показ концертної версії бродвейського мюзиклу Дж. Кандера «Чикаго». Також пройшли програми «Гала-опера», «Гала Вагнер». А у рамках проекту «Леонтович Арт Квартал» – одного з фіналістів конкурсу «Малі міста – великі враження» Міністерства культури України – відкрито просторову інтерактивну інсталяцію «Щедрик» у вигляді скрипкового ключа з нотами та музичним супроводом – тричі на день лунає композиція «Щедрик» М. Леонтовича, автор – художник Є. Лобузов з Вінниці. Також діяли селфі-зони, фото- та мистецькі виставки та спеціальні дитячі зони. Цього року захід відвідали 40 тис. осіб.

Alfa Jazz Fest цього року змінив назву і тривав у форматі open-air на трьох локаціях Львова з 27 червня до 1 липня як *VIII Міжнародний джазовий фестиваль Leopold Jazz Fest*. Участь у ньому взяли більш як 170 музикантів з 16 країн світу: США, Великої Британії, Швеції та ін. З українських виконавців – гурт ОНУКА. Крім джазових концертів, під час фестивалю відбулися джем-сейшени, майстер-класи, автограф-сесії світових зірок джазу, свято-конкурс вуличної музики Street music by Leopold Jazz. Із 35 його учасників за результатами смс-голосування найкращим вуличним колективом визнано гурт «ДикоBrass» зі Львова.

Виступи солістів Національної філармонії України та талановитих українських дітей з усієї країни поєднав *V Міжнародний фестиваль «Музика Шопена просто неба»*, який пройшов 23–31 червня в Історико-культурному комплексі «Замок-музей Радомисль», що на Житомирщині. Захід має благодійну мету – усі кошти, зібрані з продажу квитків, пішли на підтримку сімей українських військових, які загинули на Сході України. Цікавинкою цього фестивалю стало виконання музики Ф. Шопена на баяні.

II Міжнародний музичний марафон пам'яті В. Сліпака під назвою W-life стартував у Києві саме в день загибелі на фронті оперного співака – 29 червня. У наступні два дні музичні події відбувалися у Львові. Участь у марафоні взяли солісти – творчі партнери В. Сліпака: П. Медоф (сопрано) та Г. Дюссо (бас) з Франції, П. Вегуліа (тенор) з США. До них приєдналися Львівська державна академічна чоловіча хорова капела «Дударик», камерний хор Gloria, академічний симфонічний оркестр Львівської філармонії та ін. Під час заходу прозвучала музика А. Дворжака, Я. Сібеліуса та інших композиторів, вперше було виконано «Petite MESSE SOLENNELE» Дж. Россіні.

На вулицях і площах Львова 21 червня впродовж дня у різних стилях та ритмах грали професійні музиканти та аматори. Так у місті вшосте відбулося *Свято музики* – ініціатива, яка стартувала у Парижі 1982 року, проходить щороку у день літнього сонцестояння і нині охоплює понад 120 країн і 700 міст

світу. Львів офіційно затверджено на французькій всесвітній мапі міст-учасників Fete de la Musique як учасник свята, ідея якого – вільне поширення музики та самовираження музикантів у просторі міста.

Музичні твори відомих світових та українських композиторів у виконанні молодих музикантів з Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського та Дніпровської академії музики ім. М. Глинки, а також переможців дитячого музичного конкурсу пам'яті П. І. Чайковського прозвучали на *I Культурологічно-просвітницькому фестивалі класичної музики Kamianka Music Fest*, який пройшов у Кам'янці Черкаської області. Фестиваль засновано Центром культурних ініціатив Responsible Future та Кам'янською міською радою. Спеціальні гості заходу – українська скрипалька М. Которович із камерним ансамблем «Артехатта», а також баяніст І. Саєнко. Паралельно відбулися виставка робіт художників з Кам'янки, Сміли Черкаської області та Києва, майстер-класи, екскурсійні тури відомими місцями міста, поетичні читання та концерт «Jazz Cosmic Night» українського гурту «Atmawinds».

23 червня на Софійській площі в Києві цьогоріч просто неба на безкоштовному *концерті «На Україну повернись»* співали оперні зірки світового рівня, наші співвітчизники, які нині живуть і працюють за кордоном. У програмі – найвідоміші твори світової класики та української музики: Дж. Россіні, Дж. Пуччіні, Ж. Бізе, Дз. Верді, К. Сен-Санса, М. Лисенка та ін. Їх виконали О. Безсмертна та Л. Монастирська (сопрано), З. Кушплер (мецосопрано), М. Талаба (тенор), О. Цимбалюк (бас) та інші у супроводі симфонічного оркестру Національної філармонії України. Також участь взяли хористи з Національної заслуженої академічної капели України «Думка».

ТЕАТР

II Міжнародний театральний фестиваль камерних театрів AndriyivskyFest відбувся 18–24 червня у київських академічних театрах: «Колесо» та юного глядача на Липках. Його учасники – театри з Литви, Естонії, Греції, Болгарії, Франції, Білорусі, Грузії та України. Міжнародній програмі передував Український формат фестивалю – своєрідний відбірковий тур, який тривав з листопада 2017 року. У ньому змагалися вистави обласних українських академічних музично-драматичних театрів: Вінницького ім. М. К. Садовського, Донецького з Маріуполя, Луганського з Северодонецька, Чернігівського обласного молодіжного театру. Переможцем стала вистава «Таїна буття» Т. Іващенко Запорізького академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. В. Г. Магара. У Міжнародній програмі художника-постановника цієї вистави Н. Дворянкіну було відзначено за образне вирішення сценічного простору, а акторку Г. Капралову – за створення неординарного жіночого характеру при виконанні ролі Ольги Хоружинської.

Крім того, акторку Херсонського академічного українського музично-драматичного театру ім. М. Куліша, який був спеціально запрошений до участі в конкурсі господарями заходу, С. Журавльову за роль у моновиставі «Кицька на спогад про темін» Н. Нежданої відзначено за проникливе втілення образу сучасної жінки, постановника вистави «Жінки Моцарта» Ф. Міттерера Київського академічного театру «Колесо» (організатор фестивалю) І. Кліщевську – за виразну музично-пластичну концепцію вистави, а актора С. Колокольнікова за роботу у цій же виставі – за яскраву палітру виражальних засобів.

З 6 по 10 червня у Хмельницькому тривав *XX Міжнародний фестиваль моновистав «Відлуння»*. Свої постановки привезли театри з Азербайджана, Киргизстана, Косово, Молдови, Польщі, Литви та України. Зокрема Львівський академічний обласний музично-драматичний театр ім. Дрогобича з Дрогобича Львівської області презентував виставу «Піаф» О. Дудич, а господарі заходу – Хмельницький міський монотеатр «КУТ» – трагіфарс «Акомпаніатор» за п'єсою М. Мітуа.

На базі Чернігівського обласного академічного українського музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка 11–15 червня пройшов *Міжнародний театральний фестиваль моновистав «Чернігівське відлуння – 3»*. Цього року було представлено 8 вистав у виконанні акторів з Азербайджана, Білорусі, Вірменії, Ізраїля, Молдови та України. Відкрився фестиваль виставами господарів заходу – сценічною композицією Р. Віктюка і С. Проскурні за п'єсою Г. де Кьяра «Елеонора» та прем'єрою «Міріам» за твором Лесі Українки «Одержима». Також серед учасників – Хмельницький монотеатр «КУТ» з трагіфарсом «Акомпаніатор» за п'єсою М. Мітуа. Крім того, у рамках фестивалю пройшла виставка творів чернігівського художника і музиканта Д. Куровського.

Дні українського сучасного театру та танцю – ДУСТ² відбулися 21–23 червня на «Сцені 6» Національного центру Олександра Довженка. Свої роботи представили шість театральних груп з Києва та Львова. Їх було відібрано українськими експертами з понад 50 заявок у рамках шоу-кейсу міжнародної конференції IETM Satellite Meeting в Києві. Серед вистав: «Кицюня» М. Мак-Донаха від «Дикого театру», «Каліки» С. Гьоснера від театру «Золоті ворота», львівський проект – перформанс «Осінь на Плутоні» С. Брами, А. Ерлена та М. Бакало, перформанси «Мапа ідентичності/Мова ворожнечі» від майстерні А. Романова «Нетеатр» та інші.

З 1 червня столичний *«Театр МіжШКолон» став інтернет-театром*. Відтепер їхній зал – Youtube, а їхні квитки – це один клік для підписки на Youtube-канал театру. Митці роблять лише україномовний контент і показують вистави тільки наживо, не зберігаючи їх. Як потрапити на трансляцію «живим»

глядачем знатимуть лише власники картки глядача театру «Театру МіжШКолон».

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національна опера України – балету «Юлій Цезар» на музику О. Респігі; Національний академічний драматичний ім. І. Франка – «Війна» Л. Нурена та драми «Ідіот» за однойменним романом Ф. Достоевського; національний академічний оперети – «Акомпаніатор» за п'єсою М. Мітуа; академічний «Молодий» – «Тектоніка почуттів» Е.-Е. Шмітта та «Фантомні болі» В. Сігарєва; академічний драматичний на Подолі – «Орестея» за міфами Есхіла й Евріпіда (спільно з незалежним театром «Мізантроп»); академічний драми і комедії на лівому березі Дніпра – «Кохання, джаз і чорт» за мотивами п'єси Ю. Грушаса та трагікомічної фантазії «Розлучник» за однойменною п'єсою І. Сапдари; Новий драматичний на Печерську – «Бог різанини» за п'єсою Я. Рези; «Дивні люди» – комедії «StandUp проти Театру» А. Новікова, Ю. Громого; «Дикий театр» – «Галка Моталко» за п'єсою Н. Ворожбит; «Маскам Рад» – мелодрами-детективу «Free love», «Казки Маріїнського парку», ліричної фантазмагорії «Неаполітанська затока» за мотивами оповідання О. Генрі «Останній лист»; «МіжШКолон» – «МИ» за мотивами п'єси Ж. П. Сартра «За зачиненими дверима» та «Трагіки до ваших послуг...» за п'єсою Т. Стоппарда «Розенкранц та Гільденстерн мертві»; театральний центр «Краків» – драми «Володар Мух» за мотивами книг В. Голдінга «Володар мух» та О. Шпенглера «Присмерк Європи» (спільний проект Центру сучасного мистецтва «ДАХ» та театру «Practicum»).

У Запорізькому міському палаці дитячої та юнацької творчості відбувся прем'єрний благодійний показ *вистави «Чи бувають чудеса?!»* за сценарієм Н. Смайлюк від театральної трупи «Рівні можливості», яка об'єднує людей з інвалідністю. Режисер-постановник та співавтор вистави – запорізька художниця М. Смбалян – інвалід 1-ї групи. У постановці, робота над якою тривала понад рік, задіяно 19 акторів-волонтерів. Частина з них – з першого проекту трупи, що відбувся у жовтні 2016 року. Іншу частину людей набирали за оголошенням в Інтернеті.

У театрах України відбулися прем'єри вистав: *Дніпровському* академічному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – «Один день із 1000 ночей» за творами Л. Соловйова про Ходжу Насреддіна; *Донецькому* академічному обласному драматичному (м. Маріуполь) – (не)правдоподібної історії «Графське заклиття» за п'єсою «Дурні» Н. Саймона; *Запорізькому* обласному музично-драматичному ім. В. Магара – трагіфарсу реальності «Смак життя» Ф. Строппеля; *луцькому* «ГаРМІДер» – сучасної казки-притчі «Змій» за мотивами п'єси Н. Симчич «Марко з Котигорошівки»; *львівських:* національному опери та балету ім. С. Крушельницької – опери «Дон

Жуан» В.-А. Моцарта; національному академічному українському драматичному ім. М. Заньковецької – «Перед заходом сонця» Г. Гауптмана; академічному молодіжному ім. Л. Курбаса – театральномедійного дійства «Наш сад»; незалежному «Domus» (заснований переселенцями з Криму та львів'янами) – «Коханець» за Г. Пінтером; *одеських*: національному академічному опери та балету – опери «Орфей і Еввідіка» К. В. Глюка; музичної комедії ім. М. Водяного – оперети «Жарти Оффенбаха» на музику Ж. Оффенбаха; академічному українському музично-драматичному ім. В. Василька – життя на дві дії «Вона його любила» за мотивами п'єси А. Іванова; обласному академічному російському драматичному – комедії «NARODNI POSLANEC» Б. Нушича; *Тернопільському* академічному обласному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – комедії «Суто сімейна справа» Р. Куні; *Харківському* національному академічному опери та балету ім. М. В. Лисенка – опери «Сват мимоволі» В. Губаренка; *Черкаському* академічному музично-драматичному ім. Т. Шевченка – моновистави «Анна Київська – королева Франції» П. Ластівки; *Чернівецькому* академічному обласному українському музично-драматичному ім. О. Кобилянської – комедії «Зірка без імені» М. Себастьяна.

ВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА

X Тиждень національного гончарного здвиження в Опішному «ЗДВИГ – 2018» тривав з 25 червня по 1 липня у Національному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному, що на Полтавщині. Серед подій заходу: VIII Національний ковальський фестиваль «ВакулаФЕСТ – XXI», у якому Гран-прі отримав Л. Довгошей з Києва за декоративний ліхтар «Світло дружби»; X Міжнародний мистецький ярмарок «Гончарний Всесвіт в Україні», VIII Національний фестиваль-конкурс гончарського бодіпейнтингу BodyCeramicFestUkraine, у якому з 11 пар-учасниць (художник-модель) Гран-прі та спеціальну відзнаку «За знання регіональних традицій» здобув твір «Дівчина – вишня» художниці В. Проценко, модель – М. Петренко; VII Національний фестиваль гончарства; II Фольклорний фестиваль «Гончарське перевесло»; Національна виставка творів кераміки Цвітненського гончарного осередку з фондів колекцій Кіровоградського обласного художнього музею, Олександрівського районного краєзнавчого музею та Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному; Міжнародний симпозіум надпарканної монументальної кераміки; Міжнародна Е-літня Академія гончарства для харизматиків, романтиків та диваків; Міжнародний симпозіум юних керамологів. У музичній програмі – виступ співачки І. Федішин, шоу «Живі барабани» полтавського гурту Live drums та етнодискотека. Також пройшли: майстер-класи гончарів, малювальниць,

ковалів, вікторини, виставки-продажі літератури з проблематики українського й світового гончарства, перегляди керамологічних фільмів та ін.

Всеукраїнська виставка «Графіка – 2018» 8–24 червня у столичному Центральному будинку художника цього року об'єднала два проекти: Всеукраїнську трієнале графіки та виставку-конкурс ім. Г. Якутовича. Поряд з творами А. Миронової, В. Сидоренка, А. Чебикіна та інших митців з усієї України – роботи молодих художників. Гран-прі Всеукраїнської трієнале графіки отримала художниця Л. Якимашенко.

Мистецьке змагання художників – *III Український неформальний «Art-battle»* завершився в столичному Центрі сучасного мистецтва «Білий Світ» 13 червня. У перший тур конкурсу було відібрано 50 із 278 робіт, які надійшли з більше, ніж з 40 населених пунктів України. У фінальному третьому турі 5 учасників протягом двох тижнів писали дві роботи на теми: для великого полотна – «Бої без правил», для меншого, за традицією, – «Білий Світ». Перше місце виборов Є. Валюк з роботою «Пункт прийому реди-мейду», яка складається з двох частин: «Пункт прийому» та «Скринька колекціонера».

19 червня у Києві в Національній академії мистецтв України презентовано *міжнародний арт-проект «Qtargets – послання миру»*, який реалізувала група ентузіастів під керівництвом художників А. та Н. Черновіл. Базою для створення картин стали спортивні мішені для стрільби як символ досягнення будь-якого результату, зокрема миру, а не як символ агресії і війни.

Понад 20 робіт сучасних українських майстрів пластичного мистецтва з Києва, Одеси, Львова, Ужгорода та інших міст України представлено на *виставці скульптур «3D. PUBLIC ART»*, яка стартувала 14 червня у Національному заповіднику «Софія Київська» і триватиме до 15 вересня. Це другий етап арт-проекту «Скульптура просто неба». Перший тривав з кінця травня до середини вересня 2016 року. Серед учасників – А. Логов, А. Миронова, Б. Корн, В. Роман, М. Степанов, П. Антип, Р. Кікта та інші, а також представники закарпатського скульптурного осередку. У програмі, окрім виставки, – авторські екскурсії, дискусії на тему сучасної скульптури й публік-арту, майстер-класи тощо.

Протягом червня у столиці відкрито виставки: у Центральному будинку художника – живопису П. Добрева «Сонячна мозаїка», М. Томасіка «Я Герольд»; у Національному музеї Тараса Шевченка – живопису О. Потапенка «Українська містерія»; у Музеї української діаспори – живопису Ю. Нагулка «Українська весна»; у Музеї історії міста Києва – робіт А. Подерв'янської «Хайтекстиль» та живопису І. Коновалова «Дві сторінки»; в НКММК «Мистецький арсенал» – «Кирил Проценко. Палкий»; **у галереях, арт-центрах:** «АкТ» на території «Арт-заводу „Платформа”» – колажів, гравюр, скульптури, інсталяцій, фотографій, живопису, графіки, відео-арту 85 молодих українських

художників під назвою «Exposure»; «America House Kyiv» – мультимедійного проекту Ю. Беляєвої «Природа vs. Архітектура»; «ArtUkraine Gallery» – живопису в авторській техніці В. Яковця «Amor»; «Bursa gallery» – робіт М. Плотнікової, Є. Мякішевої, А. Горшеніної, Д. Голови та інших під назвою «Властивості ТІЛ»; «EDUCATORIUM» – друкованої графіки К. та Т. Очередьків «Різні та схожі»; «Lera Litvinova Gallery» – проекту-дослідження «Антропологія», куратор – Л. Янко, та творів К. Рудакової «Автопортрет жіночності» ; «Pavlovka Art Gallery» – робіт А. Логова «Інший простір»; «PinchukArtCentre» – творів Л. Хоменко «Перспективна»; «Артсвіт» – робіт Д. Іванова, К. Берлової, Д. Галкіна та інших під назвою «Реальність» за результатами резиденції, що пройшла в рамках IV Фестивалю сучасного мистецтва «Конструкція» (м. Дніпро, 3–11 червня); «Калита АртКлуб» – «Торос Юрія Химича. Будапешт» та живопису Т. Чорновол; «Карась Галерея» – робіт Е. Потапенкова «У формі»; «Триптих АРТ» – творів О. Павлова «Живопис як відлуння легенд»; «Укрпошта Арт Хаб» – арт-колажів, відео-інсталяцій С. Якименка; «Я Галереї» – творів М. Малишка «Звичне й просте»; Арт-ЦУМі – живопису І. Марчука «Коріння»; фонді «Ізоляція» – мультимедійного проекту П. Макова «Зошит без однієї сторінки» та інші.

У містах України було розгорнуто виставки: у *Дніпрі* – скульптури М. Дзиндри; у *Житомирі* – творів О. Дзюрбей «Дивосвіт душі»; у *Кропивницькому* – живопису С. Шаповалова «Чарівні барви моєї Батьківщини» та творів А. Дворського «Динаміка символів»; у *Луцьку* – живопису, скульптури та графіки П. Малишка «Турбулентні потоки», творів А. Калькова «Круговорот»; у *Львові* – живопису В. Луцика, скульптур В. Пирогова, «фоторобіт» олівцем М. Супінського «Атом», живопису та графіки Н. Гулина, творів з доповненою реальністю Р. Мініна «Свій/Чужий», експозицію-ретроспекцію Г.-О. Липи «Sacrum», живопису з елементами старих вишивок чи мережок О. Казнох «Орна земля», живопису Б. Сікотовського «Дерев'яні церкви Львівщини», ікон У. Томкевич «Про Тому»; в *Одесі* – живопису О. Ройтбурда «Метафізика міфу», скульптор В. Проданчука та живопису Т. Григорука під назвою «50/50», творів А. Ветрофа «Саррессіно»; у *Тернополі* – робіт В. Агапєєва «Перетин», живопису О. Гудими «Українська душа», творів О. Баландюх (Ольвії) «Простір»; в *Ужгороді* – робіт С. та Д. Бібів, живопису та скульптур Л. Бокотєя «Спогади», робіт С. Глущука; у *Хмельницькому* – творів Б. Негоди із серій «Скіфи», «Ангели», «Метаморфози»; у *Черкасах* – графіки та пластичних робіт І. Фізєра «Молитва за Україну»; у *Чернігові* – підводного живопису О. Белозора «Глибоке занурення в мистецтво» та інші.

За підтримки Міністерства культури України у Вінниці 5–14 червня відбувся *II Міжнародний мистецький пленер «Кращий художник/The best artist»*. Цього року конкурс набув статусу міжнародного. Участь у ньому взяли

20 художників із восьми країн світу: Вірменії, Грузії, Таджикистану, Киргизстану, Китаю, Узбекистану, Росії та України. Об'єктами мистецької інтерпретації учасників стали міські пейзажі, визначні історичні місця та об'єкти культурної спадщини Вінниці й Вінницької області. У національному конкурсі «Кращим художником» став В. Шматько з Харкова, у міжнародному – художник із Киргизької Республіки – Ж. Суйунбеков. Також у рамках пленеру з. х. України А. Ковачу з Ужгорода було вручено спеціальну премію ім. В. Гегамяна – нагороду за високий художній і смисловий рівень полотен. Крім того, відбулися творчі майстерні, майстер-класи, обмін досвідом роботи, семінари та підсумкові виставки у вінницькій «Галереї ХХІ» та на майдані Незалежності Вінниці на День міста.

У рамках міжнародного фестивалю стінопису – *IV Фестивалю графіті Alarm*, який пройшов 16–17 червня у Львові, більш як 70 художників з України та Польщі розмалювали кілька інженерних споруд на Сихові – одному із кварталів міста. Було розписано ззовні вже понижені технічні споруди радянських часів. А 28 червня у Луцьку в рамках *II Фестивалю урбаністичного мистецтва «Поліхрома»* місцевими стріт-арт-митцями: А. Присяжнюком, С. Радкевичем, Р. Чубом та ін., а також гуртом графіті-райтерів було створено три мурали та на окремій локації розписано переносні QSB-плити. Також відбулися майстер-класи, арт-лекція, фотовиставка «Народження графіті в Україні», ніч арт-кіно, Open air.

26 червня на Михайлівській площі у Києві правозахисниками проведено публічну акцію та відкрито скульптуру, присвячену проблемі катувань. А у Черкасах цього ж дня на фасаді обласної філармонії відкрито меморіальну дошку н. а. України А. Пашкевичу та з. д. м. України М. Негоді, а також погруддя н. а. України Р. Кириченко. Над створенням мистецьких об'єктів працювали І. Фізер, В. Крючко, С. Фурсенко та В. Дмитренко.

КІНОМИСТЕЦТВО. КІНОВІДЕОПРОКАТ

Під гаслом «Кіно без шаблонів» у столиці пройшов *XLVII Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість»*. За вісім днів було показано 176 стрічок з різних країн світу. Загалом відбулося 6 конкурсних програм. 3 червня названо переможців фестивалю. У національному конкурсі найкращою з 22 стрічок визнано спортивну драму «Штангіст» Д. Сухолиткого-Собчука. Спеціальні відзнаки також отримали фільми «Щаслива родина» С. Шимко і Г. Ярманової та «Поза зоною» Н. Романченка. Переможець конкурсу однохвилинного відео Shoot&Play – режисерка А. Хоменко з роботою «Твій вибір принесе користь».

За підтримки Державного агентства України з питань кіно 28–30 червня у Києві та Одесі відбувся *VIII Фестиваль німого кіно та сучасної музики «НІМІ*

НОЧІ. ПОВЕРНЕННЯ». Озвучували стрічки із міжнародних та українських кіноархівів музиканти з України та зарубіжжя. Зокрема фронтмен гурту «Хамерман Знищує Віруси» А. Цукренко, композитори Р. Вишневський та С. Леонтьєв, одеський інструментальний колектив Artokrats, гурти «Вагоновожатые», «Птах Юнг» та Supremus. Долучилися також композитори-переможці першої в Україні навчальної програми для кінокомпозиторів Envision Sound, яку Довженко-Центр провів з ініціативи та за підтримки Британської Ради в січні 2018 року. Крім того, у програмі фестивалю – дві українські кінокартини, які вважалися втраченими: комедія «Свині завжди свині» (1931) і науково-популярний фільм «Людина і мавпа» (1930), та програма рідкісного урбаністичного експериментального кіно «Міська симфонія». Серед інших українських німих фільмів – «Вітер з порогів» (1930) та «Ордер на арешт» (1926). Також до програми увійшли стрічки з Великої Британії, США, Німеччини.

У фіналі *II Міжнародного кінофестивалю «Бруківка»*, який пройшов 22–24 червня у Кам'янці-Подільському Хмельницької області, змагалося 75 із понад 3200 короткометражних фільмів, 130 з яких – українського виробництва, із більш як 120 країн світу та 20 соціальних роликів з України та зарубіжжя. Перше місце у номінації «Український аматорський фільм» виборола робота «Невеселий» Д. Чухрана з Северодонецька Луганської області, у номінації «Український професійний фільм» – стрічка «Цвяхи» А.-Е. Сарихаліла з Сімферополя. Кращим анімаційним українським фільмом названо роботу «Анна Райнер – Darkest of Blue» О. Курмаз з Миколаєва, а першість у соціальній рекламі здобув ролик «Подаруй життя» А. Добрицького з Харкова. У позаконкурсній програмі було презентовано документальний фільм «Міф» Л. Кантера та І. Яснія та відбулася всеукраїнська прем'єра документальної стрічки С. Пуздряка «Покликання».

V Фестиваль кіно для дітей і підлітків «Чілдрен Кінофест», який тривав з 25 травня по 3 червня та охопив понад 20 українських міст, у столичному кінотеатрі «Київська Русь» оголосив переможців. Програма заходу включала 7 повнометражних дитячих стрічок, серед яких гран-прі виборів український пригодницький фільм-фентезі «Сторожова застава» Ю. Ковальова. Уже вдруге в межах заходу проведено національний конкурс короткометражних фільмів, знятих дітьми 7–14 років. Було отримано понад 150 заявок з усієї України, серед яких обрано 10 фіналістів. Їхні роботи показано 2 червня в усіх містах проведення заходу. Гран-прі здобув анімаційний фільм «Качка на ім'я Бабіліна» 12-річної Н. Бабаніної з Дніпра. Серед спеціальних подій фестивалю – показ мультфільму «Острів скарбів» Д. Черкаського, якому виповнилося 30 років з часу створення.

Мандрівний III Фестиваль документального кіно просто неба *Lampa.doc* стартував цього року 15 червня у Запоріжжі. Він охопить 9 міст України і завершиться 2 вересня у Кропивницькому. За традицією, у кожному з міст проходить по три кіновечори. Добірка складається з 12 фільмів виробництва України і Польщі останніх років, що є учасниками та переможцями національних та міжнародних кінофестивалів.

77-й річниці від дня народження актора, сценариста і кінорежисера І. Миколайчука було присвячено I Всеукраїнський кінофестиваль «Іванова переберія», що відбувся у Чернівцях та за їх межами 15–16 червня. Програма фестивалю включала показ фільмів І. Миколайчука, творчі зустрічі з кіномитцями, його побратимами, виступи аматорських колективів біля будинку, де народився актор. Серед учасників заходу – генеральний директор кіностудії ім. О. Довженка, голова Національної спілки кінематографістів України О. Янчук, кінорежисери, постановники, оператори – Р. Балаян, А. Микульський, В. Вітер, В. Зимовець, Ю. Гармаш, О. Левченко, В. Губа, Ю. Рудченко, В. Пащенко та ін.

Сучасне українське кіно презентувалося на інших кінофестивалях, що пройшли в невеликих населених пунктах України. Зокрема на I Vobritsa Film Festival – у селі Бобриця, що на Київщині, та I Рахівському кінофестивалі – на Закарпатті. Серед представлених стрічок: «Припутні» А. Непиталюка, «Будинок „Слово”» Т. Томенка, «Українські шерифи» Р. Бондарчука, анімаційна стрічка «Микита Кожум'яка» М. Депоєна та інші.

У Львові 16 червня завершився Фестиваль мобільного кіно *Mobile Flix Fest*. До конкурсної програми було відібрано 17 короткометражних фільмів від 20 учасників з Київщини, Харківщини, Донеччини, Полтавщини, Черкащини, Чернігівщини, Івано-Франківщини, Львівщини, Рівненщини та Запоріжжя. Переможцями стали: «креативний дебют» – А. Ільченко та М. Верещака за фільм «Лірник»; «креативний погляд» – А. Максимович за фільм «Дотик»; «креативна композиція» – Саша Комісарова та Урі Собі за фільм «Fin del Mundo».

У Києві 1 червня презентовано фільм «Малевич. Український квадрат», який розповідає про українське коріння супрематиста К. Малевича і містить досі невивчені деталі його біографії. Режисер, оператор і монтажер – Д. Джулай. Знімальна група ледь не єдина, хто отримав доступ до закритих архівів КДБ та кримінальної справи, порушеної проти К. Малевича. В ній самим художником зазначена його національність – українець. У фільмі взяли участь дослідники творчості Малевича не тільки з України, а й з Росії, Польщі та Франції.

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

За підтримки Управління охорони культурної спадщини Міністерства культури України 15–16 червня у Національному заповіднику «Софія Київська» було показано нову програму вечірніх театралізованих екскурсій з історії Української революції «*Ніч у Софії. Гетьманат. 1918*» у виконанні акторів Творчого об'єднання #ніч_в_університеті! Інформаційний партнер проекту – Український інститут національної пам'яті.

До відзначення 80-річчя Національного науково-дослідного реставраційного центру України у Музеї історії міста Києва на виставці «*Погляд крізь віки. Дослідження та реставрація*» представлено відреставровані музейні шедеври з понад 60 музейних закладів з усіх регіонів України. Привітати колектив ННДРЦУ з ювілеєм прийшли представники багатьох музеїв України.

Експозицію «*Галицькі церковні стародруки XVII–XX ст.*» презентовано 6 червня у Національному заповіднику «Давній Галич». Її основу становлять церковно-богослужбові книги, ілюстровані ренесансними та бароковими гравюрами, авторства знаменитих майстрів-граверистів – монаха Іллі, монаха Дорофея, В. Ушакевича, Є. Завадовського, Й. та А. Гочемських. Серед них – Апостол 1639 року, Євангеліє 1644 року (видання М. Сльозки), Євангелії видавництва Львівського братства 1670, 1690 років та Почаївської лаври 1780 року. Також у колекції – наявні цінні видання Києво-Печерської лаври, Унівської лаври і Перемишльської катедри. Виставка триватиме до 7 липня.

Крім того, у музеях України експонувалися: мистецькі твори ранньої кам'яної доби «Мистецтво мисливців на мамонтів» – у Національному музеї історії України; «Пластика лемківського різьблення» з музейної колекції – у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва; «Мужня мода» від XVIII до XX ст. – у Дніпровському історичному музеї; «Бруно Шульц серед митців свого часу» у межах VIII Міжнародного фестивалю Бруно Шульца (оригінали Б. Шульца разом з роботами І. Труша, Я. Музики, К. Сіхульського – загалом 60 авторів) – у Львівській галереї мистецтв ім. Б. Возницького; «Натхнення у кольорі», присвячена пам'яті В. Стрижеус, – у Кіровоградському обласному художньому музеї та інші.

У Національному музеї історії України у Другій світовій війні 7–8 червня пройшов *семінар-практикум «Патріотично-просвітницька місія сучасного музею»*, організований Міністерством культури України. Його учасниками стали близько 200 представників музеїв та заповідників України державної та комунальної форм власності, наукових закладів та установ, органів центральної та місцевої виконавчої влади, науковці та фахівці музейної справи. Серед основних завдань практикуму: окреслити магістральні напрями розвитку військово-історичних і краєзнавчих музеїв у сучасних умовах; зорієнтувати

музейні інституції на осучаснення теперішніх експозицій; активізувати освітні програми як перспективну форму національно-патріотичного виховання; сприяти реалізації передових музейних проєктів, інновацій у музейній галузі.

У рамках проєкту «Від партнерства місцевих музеїв до широкого транскордонного співробітництва» у Чернігові 11–12 червня відбувся *Музейний форум «Місцеві музеї: нові форми та інновації»*. Захід зібрав понад 70 учасників – представників з більш як 30 музеїв та заповідників з Чернігівської та інших областей України, а також з Білорусі, та фахівців в галузі менеджменту культури і збереження історико-культурної спадщини. Головне завдання форуму – сприяти розвитку місцевих музеїв, налагодженню співпраці, спілкуванню та обміну досвідом між ними.

Про теорію і практику збереження культурної спадщини, організацію та актуальні форми роботи музеїв дискутували учасники (15 музеїв і заповідників з усієї України від Луганщини до Львова) на *IV Музейному форумі «Музей: храм муз»*, який пройшов 15–16 червня в Державному історико-культурному заповіднику «Межибіж» Хмельницької області.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

У Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого 18 червня пройшов *семінар «Сторітелінг у бібліотечній адвокації»*, організований бібліотекою спільно з Українською бібліотечною асоціацією. На ньому практичними заняттями, діловими іграми навчали як краще представити діяльність і важливість бібліотек посадовцям і громадськості, розповісти історію про роль бібліотек у реалізації Цілей сталого розвитку ООН, підготувати розповідь про сприяння бібліотеки досягненню Цілей сталого розвитку для Бібліотечної мапи світу ІФЛА тощо.

Цикл семінарів, спрямований на вдосконалення рівня професійної компетенції бібліотечних фахівців, під назвою *«Орієнтири молоді в літературі: класики і сучасники»* було презентовано 25 червня у Державній бібліотеці України для юнацтва. Його співзасновники, окрім бібліотеки, – Міністерство культури України та Український центр культурних досліджень. У заході взяли участь заступник Міністра культури України Ю. Рибачук, письменники О. Блажевська, М. Федорченко, О. Щирба, Ю. Чернінька та ін. У рамках семінару відбулися творчі зустрічі з письменниками, презентації книжкових новинок, консультації для організаторів читання, лекції, майстер-класи, тренінги, дискусії. Наступні семінари буде проведено на базі обласних бібліотек Львова, Ужгорода, Херсона, Миколаєва, Дніпра та Запоріжжя.

25 червня у столичній Центральній районній бібліотеці ім. П. Г. Тичини презентовано громадський проєкт К. Макаруч «*BIBLIO HUB для людей з вадами зору*» – єдиний проєкт-переможець серед публічних бібліотек у рамках

реалізації проекту «Бюджет участі міста Києва». Для його здійснення у бібліотеку завезено спеціальне обладнання. Крім того, проектом передбачено друк книг шрифтом Брайля, аудіокниги, налаштування комп'ютерного місця та облаштування приміщень бібліотеки відповідно до потреб людей з різними вадами зору.

Цьогоріч на тему фентезі Херсонська обласна бібліотека для юнацтва ім. Б. А. Лавреньова спільно з Новотроїцькою центральною районною бібліотекою за підтримки Департаменту культури, туризму та курортів облдержадміністрації 12 червня у смт Новотроїцьке провела *VIII обласний фестиваль молодіжного читання «Відкрий свою книгу»*. У ньому взяли участь близько 80 бібліотечних працівників з 38 бібліотек з 14 районів Херсонської області та Херсона, а також школярі та молодь, молодіжні творчі колективи, письменники Львівщини та Херсонщини. У рамках заходу відбулися зустрічі з письменниками, зокрема з Д. Корній та А. Нікуліною, поетичний нон-стоп з О. Олійник, дискусії, фестивальне фотоательє, книжкові виставки, виставка-продаж книжок сучасних українських письменників, майстер-класи, виступи місцевих творчих колективів та традиційний ярмарок інноваційних бібліотечних ідей «Тусовка бібліомагів», на якому бібліотекарі Херсонщини у форматі open-air презентували свої проекти.

Крім того, *відбулися*: обласна науково-практична конференція пам'яті О. Бондарчука «Професійна рефлексія як складова успішності бібліотеки» – у Рівненській обласній науковій бібліотеці; IX Міжрегіональний ярмарок бібліотечних інновацій «Бібліокре@тив» – у Полтавській обласній бібліотеці для дітей ім. П. Мирного; Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Модель бібліотеки XXI століття» – на сайті наукової бібліотеки Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого; виїзна сесія «Туризм як тренд: інноваційна діяльність бібліотек на допомогу розвитку громади» для районних, міських, селищних та сільських бібліотек Херсонської області – у Стрілковому Херсонської області та ін.

Різними бібліотечними заходами відзначено ювілеї українських літераторів: 200-річчя О. Корсуна; 120-річчя О. Журливої; 115-річчя І. Багмута, М. Шумила; 100-річчя В. Булаєнка та В. П. Бережного; 90-річчя С. Плачинди; *а також* 140-річчя американського прозаїка Д. О. Кервуда; 120-річчя іспанського поета, драматурга Ф. Г. Лорки та німецького прозаїка Е. М. Ремарка; 115-річчя англійського прозаїка Дж. Оруелла (Е. А. Блера) та ін.

ЛІТЕРАТУРА

Літературу, мистецтво та бізнес об'єднав *VIII Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал»* з цьогорічною фокус-темою «Проект майбутнього», який розпочався у Києві 30 травня і завершився 3 червня. Зібралось близько 200

українських письменників, серед яких І. Малкович, Ю. Андрухович, Ю. Іздрик, О. Забужко, З. Мензатюк, Н. Ворожбит, О. Гнатюк та ін., приїхало 106 гостей з 31 країни світу. 150 видавництв представили свої найкращі новинки, 25 ілюстраторів – свої роботи, а дизайнери та художники – виставкові проекти. Захід відвідало більш як 50 тисяч людей. Загалом відбулося 452 події. Серед них – програма для професіоналів індустрії, музична та дитяча програми, спеціальні тематичні майданчики, візуальні проекти, дискусії, презентації, читання, лекції, творчі зустрічі, 8 виставкових проектів, зокрема експозиція П. Гудімова «Metropolis. минулі утопії майбутнього» та багато іншого. Серед найпотужніших – презентація «Антології молоді української поезії III тисячоліття» від видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» та читання поезії С. Жадана. Також відбувся конкурс на найкращий книжковий дизайн 2018 року. Гран-прі та перше місце отримала книжка «Я так бачу», автори та дизайн – Р. Романишин, А. Лесів, творча майстерня «Аграфка». А під час ярмарку проведено акцію «Дерева за книги», у результаті якої в Карпатах висадять майже 50 тисяч дерев – стільки книг купили на «Книжковому Арсеналі».

На 10 open-air локаціях Вінниці 15–17 червня відбувся *I Міжнародний фестиваль «Острів Європа»*, присвячений «камерній» літературі, малим мовам та локальним текстам. Досі він реалізовувався в рамках подій на «Книжковому Арсеналі», на «Форумі видавців» і на фестивалі Intermezzo. На захід приїхали письменники та діячі мистецтва з України, Білорусі, Польщі, Чехії, Вірменії, Ізраїля, Швейцарії, Канади та США. Пройшли читання, презентації, дискусії, перформанси, концерти, театралізовані дійства, виставка, присвячена І. Костецькому, кінопокази, квести, дитяча програма та ін. Кожен вечір завершувався музично-поетичною літературною подією з географічним акцентом: вечір сусідів, вечір Балкан тощо. Організатори фестивалю – громадська організація «Культурний Кампус» і Вінницька міська рада.

До дня Полтавської битви було приурочено *I Міжнародний поетичний фестиваль Meridian Poltava*, який пройшов 8–10 червня у Полтаві. Захід відбувся як культурологічна прогулянка Решетилівкою, Полтавою й полем Полтавської битви із зупинками для поетичних читань та перфоменсів у місцях, що репрезентують регіон. Серед учасників – поети з Швеції, Німеччини та України, зокрема С. Жадан, О. Забужко, І. Померанцев, Г. Крук, А. Любка, І. Цілик та ін. У програмі заходу – поетичні читання, літературні вечори, презентації книг, екскурсії, кінопоказ фільму І. Померанцева та Л. Стародубцевої «Ампутація» (поезія та війна), концерти, зокрема струнного квартету ім. Л. Ревуцького та гурту «Жадан і Собаки», мультимедійний проект-вистава «Безкінечна подорож, або Енеїда» за участі Ю. Андруховича – загалом 24 події у 14-ти локаціях міста. Організатори фестивалю – Міжнародна

літературна корпорація Meridian Czernowitz та незалежне мистецьке об'єднання Magnum Opus.

Міжнародним літературним конкурсом «Коронація слова» 7 червня в Колонній залі КМДА нагороджено переможців 2018 року. На конкурс надійшло близько 6 тисяч рукописів з усієї України. Першу премію у номінаціях отримали: «Романи» – «Відступник» В. Ворони; «Кіносценарії» – С. Баженов із роботою «Неповернення»; «Анімація» – «Король Данило. Русь проти Орди» А. Ніцой; «П'єси» – «Собача будка» М. Смілянець; «Пісенна лірика» – І. Шоха за роботу «Червоні коні». Замість дитячої номінації цьогоріч було засновано новий конкурс – «Молода КороНація», переможців якої (всього їх 19, з них 13 – діти) було нагороджено 14 червня в столичному Палаці дітей та юнацтва. У багатьох номінаціях окремо було відзначено твори дітей для дітей, дітей для дорослих та дорослих для дітей.

Українські визвольні змагання 1917–1921 років – тема I Конкурсу історичного оповідання «ProМинуле», організованого книгарнею «Є», порталом літературної критики «ЛітАкцент» та видавництвом «Темпора». 5 червня нагороджено його переможців. З 95 текстів, що були надіслані на конкурс, перше місце виборола Р. Плотникова з оповіданням «Червоні тумани».

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

IV Міжнародна конференція «Будуймо нову європейську країну разом», організована Радою національних спільнот України, відбулася в Києві. У рамках заходу, в якому взяли участь чільні представники десятків національних спільнот та організацій України, відбулася низка презентацій. Спікери конференції, серед яких директор Департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури України А. Юраш, оцінили здобутки Української держави у справі інтеграції національних спільнот в українське суспільство. Також пройшли виступи ряду художніх колективів, які репрезентували традиційну культуру і мистецтво етнічних спільнот, які мешкають у нашій державі.

За підтримки Міністерства культури України в Очакові Миколаївської області 23 червня стартував і триватиме до 2 липня XXIII Всеукраїнський фестиваль «Від Гіпаніса до Борисфена». На нього приїхали 32 аматорських театральних колективи з 19 областей України: Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Миколаївської, Хмельницької, Чернівецької, Запорізької, Херсонської та ін. Гран-прі вибороли Дитячий театр «Чудеса в решете» з м. Пісочин Харківської області та Молодіжний театр-студія «Маски» з Дніпра.

Понад 200 бандуристів з усієї України взяли участь у VII Всеукраїнському фестивалі кобзарського мистецтва «Вересакве свято», який відбувся 16

червня на батьківщині кобзаря О. Вересая у селі Сокиринці на Чернігівщині. У концертній програмі взяли участь солісти, професійні та аматорські колективи. Зокрема Національна заслужена капела бандуристів України ім. Майбороди, чернігівська капела бандуристів ім. О. Вересая, зразковий дитячий ансамбль «Соколики» Чернігівської музичної школи № 1, колективи з багатьох районів Чернігівщини, а також із Закарпаття, Київщини, Львівщини, Сумщини та інших регіонів. Всі вони єдиним зведеним хором відкрили фестиваль піснею на слова Т. Шевченка «Реве та стогне Дніпр широкий». Також під час свята пройшли презентації та виставки виробів майстрів народної творчості.

Майже тисяча хороших колективів, фольк-груп, солістів, вокалістів з 18 областей України взяли участь у *VIII Всеукраїнському фестивалі народної творчості «Червона калина»*, що пройшов 14–17 червня у Кривому Розі Дніпропетровської області. Загалом нагороди і дипломи було вручено в п'яти номінаціях: інструментальна музика, вокалісти, солісти, народні, хорові колективи в різних вікових категоріях від 5 до 70 років. Гран-прі фестивалю-конкурсу здобув народний колектив «Загряночка» з Волновахи Донецької області.

Різноманітні шоу, концерти за участі професійних і самодіяльних артистів, виставки творів декоративно-ужиткового мистецтва і народних ремесел, майстер-класи, розваги для дорослих і дітей тощо – заходи *багатьох фестивалів*, що відбулися в червні у різних куточках України: XXXI Міжнародного творчості та саморозвитку «Казкове містечко» – у Микільському лісі неподалік від столичної станції метро «Бориспільська»; X Міжнародному звичаєвої культури «Живий вогонь» – у Хмільнику на Вінниччині; XI Всеукраїнському історико-культурологічному «Мамай-fest» – у Кам'янському Дніпропетровської області; II Всеукраїнському «Батозька битва» – у селі Четвертинівка на Вінниччині; II Етнофестивалі «Гелон-фест» – біля села Більськ на Полтавщині; Батурин-фесті «Шабля» – у Батурині на Чернігівщині; Обласному міжетнічному фольклорному «Етнічна спадщина» – у Миколаєві та інших.

16–17 червня в столичному парку ім. Т. Шевченка стартував *тематичний ярмарок «Мистецтво лікує»*, метою якого є залучення киян та гостей міста до живопису, декоративно-ужиткового мистецтва та народних ремесел. У програмі заходу – майстер-класи, виступи артистів, конкурси для дітей і дорослих. Організатори заходу – КП «Київська спадщина» та ГО «Барви життя».

Унікальні handmade-товари, одяг та аксесуари від майстрів з 15 регіонів України було представлено на столичному *ярмарку «Handmade Контракти»*, що пройшов 23–24 червня на Подолі. Тут було розташовано алею майстер-класів з гончарства, боді-арту, скрап-букінгу, аквагріму, пройшли виступи

музичних колективів, літературні читання, театральні перформанси, кінопокази, а також атракціони та розваги для дітей.

Матеріал підготувала

Соломка В. А., провідний редактор
відділу наукового аналізу
й узагальнення інформації
Інформцентру з питань культури
та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,39. Б/т. Зам. 76. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ–1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12